

Predlagatelj:
TADEJ BEOČANIN
ŽUPAN OBČINE AJDOVŠČINA

Datum: 19.10.2016

OBČINSKI SVET OBČINE AJDOVŠČINA

ZADEVA:	SKLEP s stališčem Občine Ajdovščina o vpisu pravice do pitne vode v Ustavo RS
GRADIVO PRIPRAVILA:	Oddelek za okolje in prostor: Irena Raspor
PRISTOJNO DELOVNO TELO OBČINSKEGA SVETA:	

Predlagam, da Občinski svet Občine Ajdovščina na 18. redni seji dne 27.10.2016 obravnava in sprejme:

Na podlagi 16. člena Statuta Občine Ajdovščina (Uradni list RS, št. 44/12 in 85/15) je Občinski svet Občine Ajdovščina na svoji ____ seji dne ____ sprejel naslednji

SKLEP S STALIŠČEM OBČINE AJDOVŠČINA O VPISU PRAVICE DO PITNE VODE V USTAVO RS

1. člen

Občinski svet Občine Ajdovščina podpira vpis neodtujljive pravice do pitne vode v Ustavo RS, prav tako se strinja z izhodiščem, da so naravni vodni viri naravno vodno javno dobro v upravljanju države ter da naravni vodni viri služijo prednostno in trajnostno oskrbi prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev.

Pri tem se naj upošteva, da pravico do pitne vode ni mogoče enačiti s pravico do javnega vodovoda. Pripravljalce besedila ustavnega zakona pozivamo, da upoštevajo dosedanje zakonodajno ureditev, po kateri morajo občine zagotavljati javne vodovode na območjih v skladu z Operativnim programom oskrbe s pitno vodo, na ostalih območjih pa si oskrbo s pitno vodo ali samooskrbo občani zagotavljajo na isti način še naprej.

Občinski svet Občine Ajdovščina razume predlog, da bi odslej oskrbo gospodinjstev zagotavljala država preko neprofitne javne službe tako, da naravne vodne vire za ta namen izkorišča sama neposredno ali izkoriščanje prenese v neposredno upravljanje samoupravnim lokalnim skupnostim, kot poseg v izvirne pristojnosti občin, zato ga ostro zavrača.

Občinski svet Občine Ajdovščina glede na sprejeto stališče k točki 2 na 21. seji Državnega zbora RS opozarja poslanke in poslance ter Ustavno komisijo Državnega zbora RS, da se naj v zahtevi po preprečevanju podeljevanja koncesij za oskrbo prebivalstva s pitno vodo jasno loči med prepovedjo sklepanja koncesijskih pogodb z

zasebnimi podjetji in javnimi podjetji, katerim se naj dopusti izvajanje te gospodarske javne službe še naprej.

Občinski svet Občine Ajdovščina zahteva, da Državni zbor RS v vse postopke in razprave v zvezi s spremembo Ustave RS in vpisom neodtujljive pravice do pitne vode, vključi tudi občine in njihova združenja.

2. člen

Ta sklep velja takoj in se objavi na spletni strani Občine Ajdovščina. Sklep se pošlje predsedniku Državnega zbora RS.

Številka: 355-4/2013

Datum:

ŽUPAN
Tadej Beočanin, l. r.

OBRAZLOŽITEV:

1. Pravni temelji:

- Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06) – 70. člen, 168-171. člen – postopek za spremembo ustave;
- Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 110/02 – ZGO-1, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15) - poglavji 5.2 Posebna raba voda in 6. Pridobitev vodne pravice;
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06-UPB1, 49/06-ZMetD, 66/06-Odl. US, 33/07-ZPNačrt, 57/08-ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09-ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16) - 164. člen.

1.1 70. člen Ustave Republike Slovenije (javno dobro in naravna bogastva) določa, da se lahko na javnem dobrem pridobi posebna pravica uporabe pod pogoji, ki jih določa zakon. V istem členu Ustave je še opredeljeno, da določa zakon pogoje, pod katerimi se smejo izkoriščati naravna bogastva, zakon pa lahko določi, da smejo naravna bogastva izkoriščati tudi tuje osebe in določi pogoje za izkoriščanje. Javno dobro (je dobrina v splošni rabi) označuje stvari, ki so namenjene splošni uporabi glede na naravo stvari ali pa glede na njen namen, posebej opredeljen s predpisi. Zaradi svojega gospodarskega, kulturnega in zgodovinskega pomena so pod posebnim varstvom in se lahko uporabijo le pod pogoji in na način kot to določa zakon. Sem spadajo poleg stvari v splošni rabi ter rudnih in drugih naravnih bogastev še zemljišča, gozdovi, vode, vodotoki, morje, morska obala, nepremičnine in druge stvari posebnega kulturnega in zgodovinskega pomena.

2. Razlogi za sprejem in cilji:

Občinski svet Občine Ajdovščina je na 16. redni seji dne 26.5.2016 sprejel sklep o neodtujljivi pravici do vode, ki je bil poslan Državnemu zboru RS. Skupina poslank in poslancev je 16.4.2016 v Državni zbor RS vložila predlog za začetek postopka za spremembo Ustave RS z osnutkom ustavnega zakona. V prvotnem predlogu je skupina poslancev predlagala, da:

- se na ustavni ravni voda in dostop do vode določi kot splošna in temeljna ustavna pravica;
- se prepreči, da bi se vodni viri privatizirali;
- se prepreči, da bi vodo obravnavali kot vsako drugo blago. Oskrba z vodo bi se morala izvajati v obliki neprofitne javne službe.

Državni zbor RS je na 21. redni seji 12.7.2016 ob obravnavi Predloga za začetek postopka za spremembo Ustave RS z osnutkom zakona (UZ70) sprejel sklep, da se začne postopek za spremembo Ustave Republike Slovenije tako, da se vanjo vpiše neodtujljiva pravica do pitne vode. Poslanke in poslanci so predlagali amandmaje, zaradi katerih se je predlagala dopolnitev osnovnega 70. člena Ustave RS, z novim 70.a členom, in sicer v smeri:

- da ima vsak pravico do varne pitne vode,
- da so naravni vodni viri naravno vodno javno dobro v upravljanju države,
- da naravni vodni viri služijo prednostno in trajnostno oskrbi prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev in v tem delu niso tržno blago,
- da oskrbo prebivalstva s pitno vodo za oskrbo gospodinjstev zagotavlja država preko neprofitne javne službe, tako da naravne vodne vire za ta namen izkorišča sama neposredno ali izkoriščanje prenese v neposredno upravljanje samoupravnim lokalnim skupnostim.

Poslanke in poslanci so zahtevali tudi, da naj se pri pripravi predloga ustavnega zakona nameni posebno skrb oblikovanju jasne pravne ureditve na ravni zakonskega urejanja, ki bo skladno z določbami 70.a člena v prihodnje preprečevala podeljevanje koncesij za oskrbo prebivalstva s pitno vodo.

Nadalje so zahtevali, da se v izvedbenem delu zaveže zakonodajalca, da uredi vprašanje že podeljenih koncesij za oskrbo s pitno vodo na način, ki bo do prehoda na neposredno oskrbo prebivalstva s pitno vodo in vodo za oskrbo gospodinjstev preko neprofitne javne službe skladno

s cilji in nameni novega 7.a člena zagotavljal prednostno in trajnostno izkoriščanje naravnih vodnih virov za oskrbo prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev. Zakonodajalca pa naj se zaveže tudi, da uredi vprašanje že podeljenih koncesij za proizvodnjo pijač, in sicer tako, da se tudi v teh primerih v prehodnem obdobju zagotovi prednostno in trajnostno izkoriščanje naravnih vodnih virov za oskrbo prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev.

Do amandmajev 21. seje Državnega zbora RS se občine niso imele možnosti opredeliti, ker niso bile biti vabljeni niti na sejo Državnega zbora RS niti na sejo Ustavne komisije Državnega zbora RS. Prav tako vabila niso prejela združenja občin: SOS, ZOS, ZMOS. Občine zahtevajo, da se jih vključi v nadaljnje postopke in razprave.

Problematika in dileme:

- 1. Trenutno predlagano dikcijo za nov 70.a člen ustave v smeri, da ima vsakdo pravico do varne pitne vode, razumemo kot obveznost zagotavljanja obvezne gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo oziroma pitne vode iz javnih vodovodov za vse prebivalce, saj le tako lahko država ali občine preko izvajalca javne službe zagotavljajo varno (zdravstveno ustrezno) pitno vodo na odjemnih mestih.**

Obrazložitev:

Ker to po našem mnenju ni izvedljivo niti upravičeno, predlagamo, da se pravica zapiše v smeri da ima vsakdo v skladu z zakonom pravico dostopa do pitne vode. Pravica zapisana na tak način bi pomenila, da ima vsakdo pod enakimi pogoji pravico do priključitve na javni vodovod, kjer je ta zagotovljen. V tem primeru mora biti v skladu z EU Direktivo o pitni vodi in nacionalnimi predpisi na odjemnih mestih zagotovljena zdravstveno ustrezna pitna voda, oziroma kadar to ni mogoče, izvajanje za take primere predvidenih ukrepov. Zagotavljanje varnosti pitne vode v internih napeljavah in na pipi mora seveda ostati odgovornost samega uporabnika. Ne bi pa se smelo s spremembo ustave izključiti možnosti samooskrbe ali lastne oskrbe prebivalstva s pitno vodo, v primerih ko priključitev na javni vodovod iz objektivnih razlogov ni mogoča. V takih primerih se tudi odgovornosti za zagotavljanje varnosti pitne vode ne more prenašati na državo in/ali občine.

- 2. Ureditev v smeri, da oskrbo prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev zagotavlja država preko neprofitne javne službe tako, da naravne vodne vire za ta namen izkorišča sama neposredno ali izkoriščanje prenese v neposredno opravljanje samoupravnim lokalnim skupnostim, razumemo kot prenos sedanje izvirne pristojnosti za urejanje javne službe oskrbe s pitno vodo z občin na državo, kar posledično lahko pomeni tudi prenos lastništva javnih vodovodov.**

Obrazložitev:

Zagotavljanje izvajanja gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo mora po našem mnenju ostati v izvirni pristojnosti samoupravnih lokalnih skupnosti, kar je ustrezna in v evropskem prostoru običajna in razširjena ureditev. Opozarjamo, da javna služba oskrbe s pitno vodo že trenutno ne pomeni izključno oskrbe gospodinjstev oziroma prebivalcev, temveč tudi oskrbo živali, oskrbo objektov v delu, kjer se izvajajo državne in občinske javne službe, oskrbo za pranje in namakanje javnih površin, oskrbo javnih hidrantnih omrežij za gašenje požarov ipd., česar s predvidenimi spremembami ne bi smeli onemogočiti. Prav tako ne bi smeli onemogočiti izvajanja posebnih storitev na javnih vodovodih v primerih prostih kapacitet na način, da je zagotovljena prednost uporabe infrastrukture za izvajanje gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo.

Strinjamo pa se, da pridobivanje dobička ni in ne sme biti cilj izvajanja storitev javne službe oskrbe s pitno vodo, kot tudi ne drugih obveznih gospodarskih javnih služb varstva okolja, kar pa je ustrezno zagotovljeno že s sedanjo sistemsko ureditvijo, a katero je omogočen samo minimalni donos pri izvajanju javne službe, ki je potreben zaradi razvoja izvajalcev javnih služb in celotne dejavnosti. Morebitna pozitivna razlika med prihodki in stroški (pri izvajanju posebnih storitev do negativne razlike ne sme priti) pri izvajanju posebnih storitev pa mora že v sedaj veljavni ureditvi zniževati ceno obveznih storitev javne službe.

- 3. Iz stališča Državnega zbora RS izhaja tudi smer oblikovanja jasne pravne ureditve na ravni zakonskega urejanja, ki bi, skladno z določbami novega 70.a člena, v prihodnje preprečevala podeljevanje koncesij za oskrbo prebivalstva s pitno vodo in ureditev vprašanja že podeljenih koncesij za oskrbo s pitno vodo na način, ki bo do prehoda na neposredno oskrbo prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev preko neprofitne javne službe skladno s cilji in nameni novega 70.a člena zagotavljal prednostno in trajnostno izkoriščanje naravnih vodnih virov za oskrbo prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev.**

Obrazložitev:

Prepoved izvajanja gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo v obliki koncesionirane javne službe, bi omejila možnosti občinam, na kakšen način se lahko uredi izvajanje te javne službe. Koncesionirano javno službo namreč lahko izvajajo poleg zasebnih podjetij tudi podjetja, ki so v polni ali delni lasti občin, v določenih primerih pa bi v tej obliki javno službo lahko opravljale tudi krajevne skupnosti in zadruga. Čeprav v tem trenutku takih primerov v praksi ne poznamo, pa bi lahko bila to popolna prepoved izvajanja te javne službe v obliki koncesije ni potrebna in bi lahko prinesla tudi nepredvidene nezaželene učinke. Se pa strinjamo, da bi bilo smiselno pogoje za podelitev koncesij za izvajanje javnih služb podrobneje definirati in vzpostaviti ustrezne mehanizme za podporo občinam in nadzor s strani države. Glede že podeljenih koncesij in morebitnih novih koncesij za druge rabe vode, kot je npr. proizvodnja pijač, je pri njihovem podeljevanju potrebno zagotavljati predvsem, da ni v nobenem trenutku vprašljiva vzpostavitev prednostne rabe vodnih virov za oskrbo s pitno vodo ali lastno oskrbo s pitno vodo pred vsemi drugimi rabami v primerih, ko bi se to izkazalo za potrebno.

Občina Ajdovščina je dne 5.9.2016 Skupnosti občin Slovenije, Komisiji za gospodarske javne službe, že posredovala Stališče Občine Ajdovščina do predloga vpisa pravice do pitne vode v Ustavo RS (priloga).

Skupnost občin Slovenije, Združenje mestnih občin Slovenije in Združenje občin Slovenije je v sodelovanju z Zbornico komunalnega gospodarstva želela obvestiti občinske svetnice in svetnike o aktualnem dogajanju na področju vpisa pravice do pitne vode v Ustavo RS.

Posredovali so dopis z obrazložitvijo trenutne situacije in problematike ter prošnjo, da se na sejah občinskih svetov (ponovno) obravnava vpis pravice do pitne vode v Ustavo RS. Pripravili so tudi predloge sklepov za obravnavo občinskih svetih.

3. Ocena finančnih in drugih posledic sprejema:

Sprejem predlaganega sklepa ne bo imel finančnih in drugih posledic.

Občinskemu svetu predlagam, da sprejme predlagani sklep.

ŽUPAN
Tadej Beočanin, l. r.

Priloga:

**OBČINA AJDOVŠČINA
ŽUPAN**

Cesta 5. maja 6/a, 5270 Ajdovščina
tel.: 05 365 91 10, fax: 05 365 91 30
E-mail: obcina@ajdovscina.si

Številka: 355-4/2013

Datum: 5.9.2016

**SKUPNOST OBČINE SLOVENIJE
KOMISIJA ZA GJS**

STALIŠČE OBČINE AJDOVŠČINA do predloga vpisa pravice do pitne vode v Ustavo RS

Občina Ajdovščina se ne strinja s predlogom četrte alineje dopolnitve novega 70.a člena Ustave RS, ki predvideva, da oskrbo prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev zagotavlja država preko neprofitne javne službe.

Obrazložitev:

S predlogom poslank in poslancev, ki predvideva, da oskrbo prebivalstva s pitno vodo prevzame država preko neprofitne javne službe se ne strinjamo, saj tem država s tem posega v izvimo pristojnost občine.

Po Zakonu o vodah država še vedno ni izvedla vseh zakonsko predpisanih nalog, zato se pojavlja resen dvom, da bi naloge javne službe oskrbe s pitno vodo lahko kvalitetno opravljala. Prav tako je nesmiselno ločevati javno službo oskrbe s pitno vodo od javne službe odvajanja in čiščenja odpadnih voda, ker sta le-ti neposredno povezani.

Centralizirani sistemi se v praksi niso izkazali kot uspešni (primer dimnikarske javne službe, vzdrževanje vodotokov, oskrba z električno energijo...), zato podpiramo izvajanje javne službe oskrbe s pitno vodo na decentralizirani način, ki omogoča bolj kvalitetno izvajanje javne službe za naše občane.

Občine so vzpostavile celotno evidenco gospodarske javne infrastrukture ter imajo natančen pregled odjemalcev pitne vode in stanja vodooskrbnih sistemov, zato bi se v primeru, da bi država prevzela javno službo, investiranje v obnove in dograditve omrežja upočasnilo. Zagotavljanje vodovodnega omrežja na razpršenih poselitvah pa bi bilo praktično onemogočeno.

Glede ostalih točk se je občinski svet Občine Ajdovščina že opredelil s sklepom dne 26.5.2016, ki smo vam ga že posredovali.

Pripravili:
Irena Raspor
Alenka Čadež Kobol
Peter Kato

ŽUPAN
Tadej Beočanin

